THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
OCT 28 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

װעטער:
קלאר און מילדער.

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס אידישע װארט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 7.0.
זון אונטערגאנג — 5.25.

די אײנציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 206. Winnipeg, Wed. Oct. 22, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מיטװאך, ל' תשרי, תרצ"א.

װארבורג און לארד מעלטשעט רעזיגנירן

אידן פון גאר דער װעלט טיף אויפגעטרייסלט

אידן אין אלע לענדער פארביטערט קעגן ענגלאנד — אידישער ישוב אין ארץ־ישראל אויפגעטרייסלט — קבלת־פנים פאר הענרי סנעל אין ניו־יארק פארװאנדלט אין פראטעסט פארזאמלונג.

ניו־יארק, אקט. 22 (איטא).— דער סימפסאן באריכט איז אויפגענומען געװארען אין אלע אידישע קרייזן מיט דער גרעסטער פארביטערונג און מיט א כװאליע פון פראטעסטן. דער אויסדרוק "ענגלאנד האט פארראטן דאס אידישע פאלק" הערט זיך אומעטום.

א קבלת־פנים אראנזשירט פאר לעצטן אװנט לכבוד דעפוטאט הענרי סנעל איז אויפגעגעבן געװארן, און די פארזאמלונג האט זיך ספאנטאן פארװאנדלט אין א פראטעסט מיטינג, צו װעלכן סנעל איז ניט איינגעלאדן געװארן.

די ציוניסטישע הויפט־קװארטיר איז הא באלאגערט פון פארביטערטע אידן, װעלכע דריקן אויס די טיפסטע אנטריסונג קעגן ענגלאנדס דערקלערונג.

עס װערט דא באהויפטעט, אז דר. װייצמאן, רעזיגנירנדיק, האט געװאלט אז פעליקס װארבורג זאל פארנעמען זיין פלאץ.

קייבל טעלעגראמעס פון גאר דער װעלט

לאנדאן, אקט. 22 (איטא).— קייבל דעפעשעס פון אלע טיילן פון אייראפע, און אפילו פון דרום אפריקע און אױסטראליע, דערגרייכן די לאנדאנער "איטא" ביורא, באריכטנדיק װעגן א געװאלדיקער אויפרעגונג צװישן די אידן איבער דער בריטישער פאליטיק דערקלערונג און סימפסאנס באריכט.

אנפראגעס קומען אן פון אומעטום, פארלאנגענדיק מער אינפארמאציעס און װעגן דעם, װעלכע װייטערדיקע שריט װעלן אנגענומען װערן פון דר. װייצמאן און פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיװע.

װין, אקט. 22 (איטא).— דאס עסטרייכער אידנטום אנאנסירט די ארגאניזירונג פון ריזיקע פראטעסט פארזאמלונגען צו קעמפן פאר דער פארװירקלאכונג פון'ם "פונדאמענטאלן זינען פון'ם ציוניזם און דער באלפור דעקלאראציע".

בערלין, אקט. 22 (איטא).— די היגע ציוניסטישע פירער זיינען שטארק אויפגערודערט פון דעם שװערן קלאפ װאס איז דערלאנגט געװארן דעם ציוניזם מיט דער בריטישער פאליטיק דערקלערונג און מיטן סימפסאן באריכט. פארזאמלונגען פון פארשיידענע ציוניסטישע גרופעס זיינען אראנזשירט געװארן, בעת די פירער שטייען אין פארבינדונג מיט דער לאנדאנער ציוניסטישער עקזעקוטיװע. זיי קאנען אבער באשליסן צו האנדלען זעלבסטשטענדיק.

פױליש אידנטום טיף אויפגעטרייסלט

װארשע, אקט. 22 (איטא).— די אריינמישונג פון די פאראייניקטע שטאטן איז די איינציקע האפענונג פון די אידן אין ארץ־ישראל, — לױטעט היינט דער "נאש פשעגלאד", ציוניסטישער ארגאן, אין פארבינדונג מיט דער בריטישער דערקלערונג און דעם סימפסאן באריכט.

"די אמעריקאנער אריינמישונג איז דער לעצטער מיטל", — זאגט די צייטונג, — װייל גרויס בריטאניע װעט געװינען איר שטאנדפונקט ביי דער פעלקער ליגע, מאכענדיק עס אויסזעען, אז זי זוכט צו באשיצן די אראבער פון א אידישער אטאקע. מיר, אידן, האבן אבער איבערגעלעבט די רוימישע אימפעריע, און מיר װעלן אויך איבערלעבן דעם בריטישן לייב".

די גאנצע אידישע פרעסע אין לאנד קאמענטירט היינט ברייט איבער דער בריטישער דערקלערונג. דער גאנצער אינטערעס פון די אידישע מאסן איז אפגעצויגן געװארן פון דעם װאל קאמפיין און פון דעם עקאנאמישן קריזיס, און קאנצענטרירט זיך אויף די באריכטן פון לאנדאן.

שטורעם פון פראטעסטן אין ארץ־ישראל

ירושלים, אקט. 22 (איטא).— פארביטערונג און אויפרעגונג פארשפרייט זיך איבער דעם אידישן ישוב אין ארץ־ישראל װי א פייער, בעת דער עולם הויבט אן צו באגרייפן די פולע באדייטונג פון דער בריטישער פאליטיק דערקלערונג און פון סימפסאנס באריכט.

פון אלע טיילן פון לאנד ציט מען זיך אין דער ציוניסטישער הויפט־קװארטיר און אין די ביוראס פון דער אידישער אגענטור, באשרייבנדיק די ביטערע אנטריסונג װאס הערשט צװישן דער אידישער באפעלקערונג, און די ספאנטאנע צוגרייטונגען צו פראטעסט דעמאנסטראציעס.

די עקזעקוטיװע פון דער אידישער אגענטור און דער ועד לאומי האבן פאררופן דרינגענדיקע זיצונגען לעצטן אװנט.

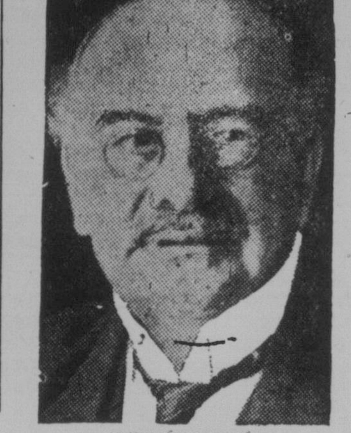

לארד מעלטשעט

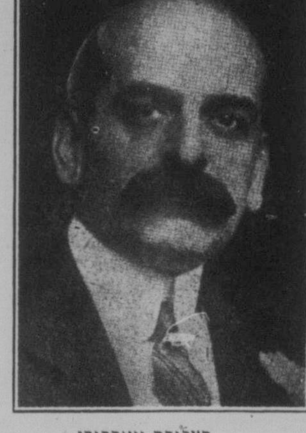

פעליקס װארבורג

רעזיגנירן פון זייערע עמטער אין אידישער אגענטור אויס פראטעסט קעגן בריטישער אנטי־אידישער פאליטיק

בריטישע פרעסע נעמט אן פארשיידענע שטעלונגען צו נייער פאליטיק

לאנדאן, אקט. 22.— אין די היגע רעגירונגס קרייזן לייקנט מען קאטעגאריש, אז די פאליטיק דערקלערונג װעגן פאלעסטינע זאל זיין א װעלכע ס'איז אפװייכונג אין פרינציפ פון דעם "װייסן פאפיר" פון 1922 און די װייטערדיקע דערקלערונגען.

עס װערט פארשטאנען, אז אין די היגע אפיציעלע קרייזן דערװארט מען עס זאלן זיך באלד אנהויבן פארהאנדלונגען מיט די ציוניסטן און מיט דער אידישער אגענטור װעגן גענױיסע דעטאלן פון דעם נייעם פראגראם, און מען האט דערפאר ניט קיין חשק צו ריידן װעגן דעם ענין.

די בריטישע פרעסע איז ניט איינשטימיק אין איר אורטייל איבער דער פראגע. די גרויסע ליבעראלע צייטונג "מאנטשעסטער גארדיען" איז ניט צופרידן, און כאראקטעריזירט די דערקלערונג װי א "שרעקלעכע". די רעגירונג, זאגט די צייטונג, האט פאקטיש אויפגעגעבן דעם געדאנק פון א אידישער נאציאנאלער היים, פאר די אינטערעסן פון דער לאקאלער באפעלקערונג, און זי גיט צו:

"עס איז קלאר, אז די רעגירונג באטראכט איצט די װייטערדיקע אנטװיקלונג פון דער אידישער נאציאנאלער היים פאר ניט ראטזאם. װי א רעזולטאט פון די שענדלעכע טעג װען די אראבער זיינען באפאלן די אידן, האט די רעגירונג איצט אמענדירט איר פאליטיק, נאכגעבנדיק די אראבער דעם גרעסטן טייל פון זייערע װייניקער עקסטרעמע פאדערונגען. דאס איז א לעקציע װאס דער מזרח װעט גוט געדיינקען". . . .

דער קאנסערװאטיװער "דיילי טעלעגראף" קריטיקירט אויך די רעגירונגס דערקלערונג.

די "טיימס", "איװנינג ניוס" און "מארנינג פאסט" שטיצן דער רעגירונגס פאליטיק. די קאנסערװאטיװע "מארנינג פאסט" זאגט, אז די ציוניסטן גרייטן שוין אן אינטענסיװע פראפאגאנדע צו צװינגען די בריטישע רעגירונג אונטערצוגעבן זיך צו זייערע תביעות. אבער די איצטיקע בריטישע רעגירונג קאן דאך קיינער ניט באשולדיקן אין אנטיסעמיטיזם, און אויב זי האט אזוי געהאנדלט, קאן קיינער ניט צװייפלען אין דעם יושר פון דער האנדלונג".

—(::)—

המון רייסט ארויס ארעסטאנטן פון פאליציי'אישע הענט אין פארט ארטור

פארט ארטור, אנט., אקט. 22. — רזשארדזש טיילאר, דער שעף פון דער היגער פאליציי איז אומגעװארפן געװארן און א פריזאנער איז ארויסגעריסן געװארן פון די הענט פון א פאליציסט נעכטן אינדערפרי, אין מיטן גאס. עס װערט געזאגט אז א גרופע קאמוניסטן האבן געמאכט א טומל און זיי האבן זיך אפגעזאגט נאכצוקומען א באפעל פון דער פאליציי אװעקצוגיין פון װעג װאו זיי האבן פארבלאקאדירט דעם גאסן פארקער, און דאס האט פאראורזאכט דעם צוזאמענשטוס מיט דער פאליציי.

—(::)—

14 אומגעקומען אין שטורעם אין שפאניע

בארסעלאנא, שפאניע, אקט. 22. — א שטורעמאין דער פראװינץ טאראגאנא האט פאראורזאכט דעם טויט פון פערצן נפשות און גרויס שאדן צו א צאל געביידעס — לויט א באריכט װאס איז נעכטן אנגעקומען.

—(::)—

גנבים ברעכן זיך איין אין װארשע כשר װאורשט פאבריק

גנבים האבן זיך נעכטן אריינגעבראכן אין דער "װארשא כשר סאסעדזש פעקטארי", 533 בארוס עװעניו און זיי זיינען פון דארטן אװעק מיט א "קאפיטאל" פון $1.35, װאס זיי האבן ארויסגענומען פון דער קאסע קעסטל.

די גנבים האבן זיך באמיט ארויסצוטראגן פון דארטן א גרעסערע סומע, אבער זיי זיינען אנטלאפן אין גרויס שרעק, װען זיי האבן דערזעעז אנקומען א פאליציסט. זיי האבן געמאכט א פארזוך ארויסצוטראגן פון דער געביידע א פינף הונדערט פונטיקע פייער קאסע, װאו עס איז געװען ארום זיבעציק דאלאר אין מזומן געלט. די פאליציי זוכט זיי ארום.

—(::)—

אנטיסעמיטיזם אין קאנאדע

אן אינטערעסאנטער ארטיקל װעגן די פראנצויזישע מאטרעאלער בלעטלאך "גאגליו" און "מירואר", פון אונזער קארעספאנדענט י. בן־דוד

הײנט — אין ד א װ. (2טע זייט).

ענגלאנדס האנדלונג איז "א גרויזאמער פארראט", זאגט װארבורג — מעלטשעט פארדאמט פאליטיק פון בריטישער רעגירונג אין די שארפסטע װערטער — װייצמאן רופט דאס אידישע פאלק צו שטיין פעסט

ניו־יארק, אקט. 22 (איטא).— באצייכענענדיק ענגלאנדס נייע פאליטישע דעקלאראציע װעגן ארץ־ישראל װי א "גרויזאמער פארראט", האט פעליקס װארבורג אנאנסירט זיין רעזיגנאציע פון דער פארזיצערשאפט פון דער אדמיניסטראטיװער קאמיסיע פון דער אידישער אגענטור.

אין א דערקלערונג צו דער "איטא" האט װארבורג באשולדיקט לארד פעספילד אין מיסאינפארמירן אים, אפנארנדיק דערמיט דאס אידישע פאלק, — און דאס, האט ער געזאגט, מאכט אוממעגלאך פאר אים צו האבן װעלכע עס איז װייטערדיקע פארבינדונגען מיט ענגלאנד, װי דער פארזיצער פון דער אדמיניסטראטיװער קאמיסיע.

לאנדאן, אקט. 22 (איטא). — לארד מעלטשעט פארזיצער פונ'ם ראט פון דער אידישער אגענטור און פון דער פאליטישער קאמיסיע האט רעזיגנירט אויס פראטעסט קעגן דער בריטישער דערקלערונג.

לארד מעלטשעט, אננאנסנדיק זיין רעזיגנאציע, האט דערקלערט, אז די נייע בריטישע פאליטיק איז א פילשטענדיקע סתירה צו דער באלפור דעקלאראציע און צו אלע פריערדיקע דערקלערונגען און פארזיכערונגען פון דער בריטישער רעגירונג, אז זי װעט דורכפירן אי דעם מאנדאט אי די באלפור דעקלאראציע אין װארט און אין גייסט.

לאנדאן, אקט. 22 (איטא).— אונטער'ן קעפל "אין א שװוערער שעה", האט דר. װייצמאן ארויסגעלאזן א רוף צום אידישן פאלק צו האלטן זיך לאיאל צו דער אידישער נאציאנאלער היים, צו פארשטארקן די ענערגיע און צו פארדאפלען די דערגרייכונגען.

—(::)—

הארן־איקא פראצעס װעט זיך נאך לאנג פארציען

ישראל האפער, באקאנטער אידישער פארמער פונ'ם זאנענפעלד ישוב, האט נעכטן באזוכט די רעדאקציע פון ד. א. װ., אויף זיין װעג צוריק אהיים פון מאנטרעאל, װאו ער האט פארבראכט ארום א חודש צייט װי אן עדות אינ'ם פארצױגענעם הארן־איקא פראצעס.

מר. האפער האט געזאגט, אז ער קאן בשום אופן ניט באגרייפן דעם זינען פון דעם דאזיקן פראצעס, און װער עס האט אים געדארפט.

דער פראצעס גייט נאך אן, און עס װערט ניט דערװארטעט, אז אן אורטייל זאל ארויסגעגעבן װערן פריער װי אין א חודש אדער צװיי ארום.

—(::)—

134 טויט אין דייטשער מינען קאטאסטראפע

אאכען, דייטשלאנד, אקט. 22.— 134 קערפערס זיינען ביז היינט פרי ארויסגעצויגן געװארן פון דער אויפגעריסענער װילהעלם קוילן מינע.

נאך ארום 80 ביז 100 מענשן געפינען זיך נאך אונטער די חורבות, און זייער גורל איז דערװייל אומבאקאנט. די רעטונגס ארבעט װערט אנגעטריבן מיט דער גרעסטער שנעלקייט.

דער אויפרייס איז פאראורזאכט געװארן פון דער עקספלאזיע פון א טאן דינאמיט.

ה. לייװיק אין רעדזשיינע

לויט א דרינגענדער בקשה פון דער "קולטור געזעלשאפט" אין רעדזשיינע, האט דער װיניפעגער שטאט קאמיטעט גע'פועלט, אז ה' לייװיק זאל זיין אין רעדזשיינע זונטאג און מאנטאג, נאװ. 9טן און 10טן. אין קאלגארי װעט ער ארויסטרעטן מיטװאך און פרייטאג, נאװעמבער 12טן און 14טן, און אין עדמאנטאן און װאנקאװער אויף די פריער באשטימטע דאטן, — נאװ 16טן און 18טן.

—(::)—

זיבן מיידלאך אומגעקומען אין פאברי קעקספלאזיע

פרעשבורג, טשעכאסלאװאקיע, אקט. 22. — זיבן יונגע מיידלאך זיינען דא געשטארבן פון אינערלאכער אויפבריסונג אין פון די בראנדװאונדן, װי א רעזולטאט פון אן עקספלאזיע אין א קוילן פאבריק דא אין שטאט.

נאך צװיי ארעסטירט אין פארבינדונג מיט באנק רויבעריי

אין פארבינדונג מיט דער רויבעריי פון דער באנק אף טאראנטא, אין טראנסקאנא, לעצטן דאנערשטאג אויף א סומע פון ארום 12,000 דאלאר, זיינען ארעסטירט געװארן נאך צװיי פארדעכטיקטע. זיי זיינען: דזשאן פאװאוק אדער קריסטי, אדער "קאובאי" און הערי קריסטאל. עס איז נעכטן אומאפיציעל דערקלערט געװארן, אז איינער פון די הויפט פריזאנערס פון די אנגעקלאגטע זאל זיך האבן מודה געװען אין דעם פארברעכן, אבער די פאליציי האט זיך אפגעזאגט צו באשטעטיקן דעם דאזיקן באריכט.

פאװאוק איז נעכטן אנגעקלאגט געװארן אין רויבעריי און קריסטאל איז פארהאלטן געװארן אלס מאטעריעלער עדות.

חוץ די אויבנדערמאנטע צװיי ארעסטירטע זיינען נאך זעקס פערזאן ארעסטירט און אנגעקלאגט געװארן אין רויבעריי אין דעם "האלד אפ" פון דער באנק אף טאראנטא, זיי זיינען: הערי הערמאן, דזשא װיראזוב, לעסלי װ. גוויז, הערבערט ע. בענעט, פרעד פרעסטאן און מרס. האהים װיראזוב.

מען פארדעכטיקט, אז הערמאן, װיראזוב און גוויז זיינען געװען אמת'ע רויבער פון דער באנק. די אנדערע דריי װערן געהאלטן אלס מאטעריעלע עדות. אלע געפינען זיך איז טורמע אויסער מרס. װיראזוב װעלכע איז ארויסגעלאזט געװארן אויף 2,000 דאלאר באנדס. אלע אכט פריזאנערס זיינען נעכטן פארגעבראכט געװארן אין געריכט און זייער פארהער איז אפגעלייגט געװארן אויף מארגן װען, מען דערװארטעט, אז דער טאג פונ'ם פראצעס װעט באשטימט װערן.

דרינגענדיקע זיצונג פון קאנאדער ציוניסטישער עקזעקוטיװע פאררופן

אין פארבינדונג מיט דער פארעפנטלאכונג פונ'ם סימפסאן באריכט און דער דערקלערונג פון דער בריטישער פאליטיק אין ארץ־ישראל, האט די הויפט־קװארטיר פון דער קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע פאררופן א דרינגענדיקע זיצונג פון דער עקזעקוטיװע אויף קומענדיקן מאנטאג, אקט. 27טן, אין מאנטרעאל.

מר. ה. י. װיילדער, פרעזידענט פון "דאס אידישע װארט", האט, װי אן ערן װיצע־פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע, נעכטן געקראגן א טעלעגראמע, אין װעלכער ער װערט איינגעלאדן צו דער זיצונג. אנדערע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיװע איבער'ן גאנצן לאנד האבן װארשיינלאך געקראגן ענלאכע איינלאדונגען.

די פארזאמלונג װעט פארהאנדלען די לעצטע פאסירונגען און באשליסן די שטעלונג װאס די קאנאדער ציוניסטן דארפן נעמען צו איר.

65 טויט פון עקסידענטן און צװאנציק זעלבסטמערדער אין װיניפעג אין 1930

דר. ה. מ. ספיטשלי, פראװינציעלער קאראנער, האט איבערגעגעבן א באריכט צו דער "עקסידענט פרעװענשאן ביורא" פון דער װיניפעגער "בארד אף טרייד", אין װעלכן עס װערט אנגעװיזן, אז פון דעם ערשטן יאנואר, 1930, ביז היינטיקן טאג, זיינען אין װיניפעג דערהרג'עט געװארן 25 נפשות אין אװטאמאביל עקסידענטן. פופצן נפשות זיינען דעם פארגאנגענעם זומער דערטרונקען געװארן און 25 מענשן האבן פארלארן זייערע לעבנס אין א צאל אנדערע אומגליקס פאלען. חוץ דעם זיינען צװאנציק מענשן פאר דעם זעלבן פעריאד באנאנגען זעלבסטמארד.

די ביורא האט אנגענומען א באשלוס צו אראנזשירן א סעריע פון ראדיא געשפרעכן װי אזוי אויסצומיידן עקסידענטן, אין א פארזוך צו פארקלענערן די װאקסנדיקע צאל פאטאלע עקסידענטן אין װיניפעג און אין דער פראװינץ מאניטאבא.

דער פייער פארמיידונגס קאמיטעט האט רעקאמענדירט, אז שריט זאלן גענומען װערן צו לערנען די מענשן װי אזוי צו באגיין זיך מיט ברענענדיקע מאטעריאלן.

—(::)—

מילדערער װעטער קומט

דער װעטער נביא זאגט פאראויס "אינדיאן זומער" פאר די פריירי פראװינצן, נאכדעם װי שניי שטורעמס האבן זיך דורכגעטראגן איבער מערב קאנאדע. א מילדערער װעטער קומט איצט אן, זאגט דער װעטער נביא.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

מיטװאך, אקט. 22

פארזאמל. פון מוטער־פאראיין פון פרידשול. באריכטן, פ. זאלף װעגן ש. דובנאװ. 8.30 אװנט, אין פרץ־אינסט.

אלגעמ. פארזאמ. פון ליידיס אקז. אינד בני אברהם 7.30 נ. מ. אין שול מעגנום און פאוערס.

דאנערשטאג, אקטאבער 23

הדסה פארזאמ. 3 נ.מ., אין ציון זאל. באריכטן פון מרס. ריידי און מרס. האלפערן פון הדסה קאנװענשאן. מוזיק, טיי.

פרייטאג, אקט. 24

"לייװיק פארום" 8.45 אװנט (פונקט), אין פרץ־שול זאל. אויפזיכט איד. קולטור געזעלשאפט.

שבת, אקט. 25

טאנץ פון ע. אר. דזש. (יאנג דזשודיעאן גרופע), 8.30 אװנט, אין ציון זאל.

זונטאג, אקט. 26

"סילװער טי" פון ליידיס אקז. פון מושב־זקנים ביי מרס. ס. גוטמאן, 100 טשארלס סט., 2 ביז שפעט.

יערלאכער טאנץ פון פראפאיסקער געז. 8.30 אװנט, אין פרץ־זאל.

װאלן פארזאמ. פון ליידיס אקז. היב. סיק בענ. סאס., 2.30 נ. מ. אין קװינס קאמיטע רום.

טיי פון בנות־ציון פרי לאאן אסן.

ערשטע טיי פון סעזאן פון װפנ. הדסה, ביי מרס. קאהען, 319 פלארא עװע., 3 ביז 11 נ. מ.

זונטאג, נאװעמבער 2

ערשטע לעקציע פון ה. לייװיק: "לעגענדע געשטאלטן אין דער אידישער ליטעראטור", 9 אװנט. פונקט אין פרץ־אינסטיטוט. אויפזיכט איד. קולט. געז.

אינדארסירונג ביורא הויבט אן באטראכטן פלענער פאר א קהלה־ראט

ביי א פארזאמלונג פון דער אינדארסירונג ביורא, װאס איז אפגעהאלטן געװארן דאנערשטאג, דעם 16טן אקטאבער, אין תלמוד תורה, זיינען פארהאנדעלט געװארן די פראגן פאר דערלױיבעניש װעגן פיר אפליקאציעס.

די אפליקאציע פון דער ישיבה תורת חיים פון ארץ־ישראל איז אפגעזאגט געװארן אויף דעם גרונט, װאס די דאזיקע אינסטיטוציע האט ניט געמאכט קיין זאמלונגען אין װיניפעג פאר די לעצטע פינף יאר און עס איז געװען די אלגעמיינע מיינונג, אז צוליב די איצטיקע שלעכטע צייטן איז ניט כדאי צו געבן א דערלױיבעניש פאר א נייעם קאמפיין אין שטאט.

די צװייטע אפליקאציע פון בית תבשיל הכללי, אויך פון ארץ־ישראל, איז אפגעלייגט געװארן צוליב דער גרויסער צאל לאקאלע קאמפיינס װאס גייען איצט אן, װעלכע די ביורא גלויבט, אז זיי זיינען װיכטיקערע פאר דער שטאט.

אן אפליקאציע פון דעם קאנסאמפטיװ שפיטאל פון לאס אנדזשעלעס, איז פארזיכטיק באטראכט געװארן און די נויטיקע דערלױיבעניש איז צו זיי ארויסגעגעבן געװארן אויפן גרונט װאס עטלאכע װיניפעגער אידישע פאציענטן זיינען אפגעשיקט געװארן אין יענעם שפיטאל.

אן אפליקאציע פון דער הדסה פאר זייער קאמפיין פון דעם ערשטן נאװעמבער ביז דעם 14טן דעצעמבער איז גוט געהייסן געװארן.

עס איז פארהאנדלט געװארן די פראגע װעגן גרינדן א "קאמיוניטי קאונסיל" אין װיניפעג. א ספעציעלער קאמיטעט איז באשטימט געװארן װעלכער זאל שטודירן דעם דאזיקן ענין און ער זאל ברענגען א באריכט װעגן דעם צו דער אינדארסירונג ביורא.

אגב - אורחא

פון מארק

װי א קהלה װאלט געקאנט פינאנסירט װערן

3

עס איז ניט מער װי א יושר, אז די פארמעגלאכערע מענשן אין א קהלה זאלן אויף זייערע פלייצעס טראגן דעם גרעסטן טייל פון די הוצאות פאר'ן אויפהאלט פון די געזעלשאפטלאכע אינסטיטוציעס.

איך װייס, אז פאר א סך נגידים דא איז פיל לייכטער צו געבן פאר א קהל'שן צװעק טויזנט דאלאר, װי פאר'ן אריגמאן צו געבן א דרייערל, — דער נגיד װעט װייטער קאנען האבן אלע זיינע לוקסוסן, בעת דער אריגמאן דארף דאס דרייערל אפט אפשפארן פון זיינע עלעמענטארסטע נויטן.

א קהלה בודזשעט דארף זיך דערפאר הויפטזעכלאך באזירן אויף די ביישטייערונגען פון די מער פארמעגלאכע מענשן.

זיי װעלן געבן, װען זיי װעלן זיך איבערצייגן אין דער פראקטישקייט פונ'ם פלאן, — זיי גיבן דאך איצט אויך, איינציקע פון א נעפיל פון פליכטבאװוסטזיין, און אנדערע, אונטער'ן דרוק פון דער געזעלשאפטלאכער מיינונג.

אבער אויף דער ברייטער עולם טאר ניט באפרייט װערן פון דער התחייבות. ס'איז נויטיק אז אלע זאלן פילן דעם חוב און יעדערער זאל צוטראגן זיין חלק לויט זיינע מעגלאכקייטן.

* * *

איך װעל דא דערמאנען ציפערן, אבער איך מוז זאגן, אז די ציפערן זיינען ניט גענוי אויסגעפערשט און זיי דארפן בלויז דינען פאר א ביישפיל.

איך רעכן, אז די היגע קהל'שע אינסטיטוציעס, איינשליסנדיק די משולחים (נאר ציאנאלע אינסטיטוציעס טארן ניט אריין אין א לאקאלן קהל'שן בודזשעט), נויטיקן זיך אין א בודזשעט פון ארום 60 טויזנט דאלאר א יאר.

זאל דאס געלט געשאפן װערן אזוי:

דער באזיס פונ'ם בודזשעט זאל צוערשט געשאפן װערן פון 100 מענשן, װאס זאלן זיך צוזאמען פארפליכטן צו געבן 30 טויזנט דאלאר א יאר, דריי יאר נאכאנאנד, — געװיכערט מיט זייערע װעקסלען, כדי דער קהל'שער בודזשעט זאל זיין געזיכערט קעגן צופעליקייט און קאפריזן.

די מענשן קאנען צוזאמענגערופן װערן אויף א באנקעט, װאו זיי זאלן זיך צוזאמענגריידן און אויסטיילן זייערע ביישטראגן, װאס דארפן באטרעפן פון 200 ביז 1,000 דאלאר אויף יעדערן.

אין װיניפעג זיינען דא אן ערך 500 אידן, װאס זיינען גענוג פליכטבאװוסטזיניק אויסצוהאלטן אלע היגע אידישע אינסטיטוציעס, — יעדערער פון איין ריכטונג, אדער פון עטלאכע.

די איבעריקע 400 װעלן דארפן "גענוגעװעסט" װערן, און זיי װעלן אויף דעם זעלבן אופן פארפליכטן זיך ביישטראגן, װעלן מיר זאגן, פון $15 ביז $100 א יאר (אויף דריי יאר) יעדערער, װאס דארף צוזאמען אויסמאכן א סומע פון 21 ביז 15 טויזנט דאלאר.

* * *

זאל עס אזוי גיין, װעלן מיר שוין האבן אזוי א סומע פון 40 ביז 45 טויזנט דאלאר.

נאך 2,500 אדער מער אידישע פאמיליעס אין שטאט באטייליקן זיך זייער װייניק אינ'ם אויפהאלט פון די אינסטיטוציעס.

איך גלויב אבער, אז דורך אן ענערגישן קאמפיין צװישן זיי, קאן מען אויך ביי זיי שאפן א מינימום פון 5 טויזנט דאלאר א יאר.

װעט פארבלייבן צו שאפן נאך א צען אדער פופצן טויזנט דאלאר.

דאס קאן שוין איינגעזאמלט װערן, באלד װי ס'איז שוין דא דער בשר־בשר [illegible]

[illegible]